

สรุปข้อสั่งการที่เกี่ยวกับมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละออง

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หนังสือสั่งการ	ข้อสั่งการ
๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๑๐๓๘๕ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖ 	ขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการ ดังนี้ ๑) รมรณรงค์ให้เกษตรกรงดการเผาตอซังข้าวและฟางข้าว และส่งเสริมให้มีการนำตอซังข้าวและฟางข้าวไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเป็นก้อนเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่ายให้โรงงานผลิตเชื้อเพลิง ทำเป็นอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน หรือสามารถที่จะนำไปผลิตเป็นของฝากให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น ๒) กำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากมีการเผาตอซังข้าวและฟางข้าวในพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง จนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุข ให้ดำเนินการประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้จุดไฟเผาตอซังข้าวหรือฟางไร่ต่าง ๆ
๒. หนังสือกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๕๐๓๒ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๗ 	ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งแนวทางการจัดทำแผนการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยสามารถพิจารณาปรับแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ต่อไป
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๕๐๘ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ 	ขอให้จังหวัดกำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้ ๑) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจัดทำแผนการดำเนินงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามแผนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 อย่างต่อเนื่อง ๒) บรรลุกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และพิจารณาจัดตั้งงบประมาณตามกิจกรรม/โครงการที่ได้บรรลุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ๓) ชี้แจง แนะนำ และทำความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ตระหนักถึงสถานการณ์และอันตรายของฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างทั่วถึง

หนังสือสั่งการ	ข้อสั่งการ
	๔) ประกาศเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญเมื่อปรากฏเหตุรำคาญขึ้นเป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน โดยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดไว้ ๕) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๖) ส่งเสริมให้เกษตรกรงดการเผาตอซังข้าวและฟางข้าว โดยการนำตอซังข้าวและฟางข้าวไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าแทนการเผา ๗) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๓/ว ๓๓๓ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘ 	ขอความร่วมมือจังหวัดติดตามการจัดทำแผนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งให้รายงานผลการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ตามระยะเวลาที่กำหนด
๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๓๓๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘ 	ขอความร่วมมือจังหวัดกำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมในการป้องกันการเกิดไฟไหม้บริเวณสถานที่กำจัดขยะ โดยขอให้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) รมรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะต้นทาง โดยเฉพาะขยะอันตรายให้มีการคัดแยกไม่ให้เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะ เพื่อป้องกันเหตุเพลิงไหม้ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีจุดรวบรวมขยะอันตรายให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน แล้วรวบรวมส่งกำจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ หรือนำส่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป ๒) มีเจ้าหน้าที่หรือกล้องวงจรปิด เพื่อเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบเผา ๓) จัดเตรียมอุปกรณ์ดับไฟเบื้องต้น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยสอดส่องเฝ้าระวังและจัดให้มีช่องทางแจ้งเหตุไฟไหม้ ๔) ป้องกันกิจกรรมภายนอกสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เช่น การเผาหญ้าเผาฟาง

หนังสือสั่งการ	ข้อสั่งการ
	๕) จัดให้มีช่องทางแจ้งเหตุด่วนกรณีเกิดเพลิงไหม้หรือพบเจอการลักลอบเผาขยะในพื้นที่ ๖) ให้จังหวัดรายงาน หากเกิดเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะหรือสถานที่กำจัดขยะตามแบบรายงานที่กำหนด
๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๓/ว ๓๙๕ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๘ 	ขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการ ดังนี้ ๑ กำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการ ดังนี้ ๑) ชี้แจง แนะนำ และทำความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ตระหนักถึงสถานการณ์และอันตรายของฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างทั่วถึง ๒) ประกาศเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญเมื่อปรากฏเหตุรำคาญขึ้นเป็นวงกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน โดยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การประกาศพื้นที่ ควบคุมเหตุรำคาญ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดไว้ ๒. ให้จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานการประกาศเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเหตุการณ์เผาในพื้นที่ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบตามแบบรายงานสถานการณ์รายวันในทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์เผา ๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ประกอบกับมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นหนึ่งในการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น และการได้รับการสนับสนุนงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๓/ว ๔๑๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๘ 	เนื่องจากการปลูกต้นไม้ไม่สามารถช่วยลดซับกลิ่น มลพิษ และฝุ่นละอองได้ โดยผ่านทางใบและเปลือกหรือลำต้นอีกทั้ง การสังเคราะห์แสงของพืชช่วยลดฝุ่น PM2.5 และก๊าซพิษต่าง ๆ เข้าไป แล้วเปลี่ยนออกซิเจนและไอน้ำออกมาแทนที่ ทำให้คุณภาพอากาศดีขึ้น เปรียบเสมือนกับเครื่องกรองและเครื่องปรับอากาศที่มีชีวิต จึงทำให้ต้นไม้มีความสำคัญในการที่จะช่วยลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ได้ โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองที่มีการปล่อยควันและไอเสียของยานพาหนะหรือจากการก่อสร้าง อีกทั้งการปลูกต้นไม้ยังเป็นการช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดความยั่งยืน และเพิ่มพื้นที่สีเขียว จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หนังสือสั่งการ	ข้อสั่งการ
	ร่วมกันปลูกต้นไม้ที่สามารถป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ได้ เช่น ต้นรวงผึ้ง ต้นทองอุไร ต้นหูกระจง ต้นกรรณิการ์ เป็นต้น ในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่อื่นที่เห็นสมควร และรายงานผลการปลูกต้นไม้ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบตามระยะเวลาที่กำหนด
๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๓/ว ๖๖๙ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ 	ได้จัดทำแนวทางการจัดการขยะเศษใบไม้กิ่งไม้เพื่อลดการเผาทั้งในระดับครัวเรือน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด และได้ขอความร่วมมือจังหวัดพิจารณาดำเนินการตามแนวทางและแจ้งแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ๑. ระดับครัวเรือน ๑) กำจัดขยะหมุนเวียนโดยรวบรวมเศษใบไม้บริเวณโคนต้นไม้สูงประมาณ ๓ - ๕ นิ้ว ฉีดน้ำให้เปียกพอประมาณ เพื่อสร้างปุ๋ยให้กับต้นไม้ ๒) ลดปริมาณขยะชีวภาพด้วยการทำปุ๋ยหมักจากใบไม้แบบไม่พลิกกอง โดยจัดทำเสวียนหรือคอกสำหรับใส่ใบไม้แห้ง และอาจเติมจุลินทรีย์ธรรมชาติเพื่อช่วยย่อยสลายให้เกิดเป็นปุ๋ยหมักต่อไป ๓) ต่อยอดนวัตกรรมจัดการขยะเพื่อลดการเผา โดยนำไปไม้มาใช้ผลิตเป็นเชื้อเพลิงอัดแท่ง เพื่อเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน ๔) คัดแยกขยะมูลฝอย โดยแยกเศษกิ่งไม้ใบไม้จากเศษอาหารหรือขยะเปียกอื่น ๆ บรรจุใส่ถุง เพื่อให้รถบรรทุกขยะรวบรวม เก็บขน และนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีหรือทำปุ๋ยหมักชีวภาพต่อไป ๒. ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑) สนับสนุนให้มีสถานที่กลางสำหรับนำเศษกิ่งไม้ใบไม้ไปกำจัดอย่างถูกต้อง หรือจัดให้มีบริการรถจัดเก็บขยะประเภทใบไม้ กิ่งไม้แห้งหรือเศษวัชพืช เพื่อนำไปจัดการต่อ เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์หรือการแปรรูปเป็นวัสดุอื่น ๒) สนับสนุนเทคโนโลยีในภาคการเกษตรทดแทนการเผา เช่น ใช้เครื่องย่อยกิ่งไม้ใบไม้ ซึ่งช่วยลดมลพิษจากการเผาเศษวัสดุธรรมชาติ โดยเศษกิ่งไม้ใบไม้จากการย่อยสามารถนำไปคลุมหน้าดิน รักษาความชื้น และเพิ่มสารอาหารให้กับดิน ๓) กำหนดกติกาในระดับพื้นที่ร่วมกับประชาชนในการลดการเผาเศษกิ่งไม้ใบไม้ รวมทั้งส่งเสริมนโยบายการลดการเผา เช่น จัดทำสถานีใบไม้ กิ่งไม้ใบไม้แลกเงิน/ปุ๋ย ๔) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ สร้างความเข้าใจกับประชาชนให้งดเผา กิ่งไม้ใบไม้ และสร้างการรับรู้ให้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเผา เช่น มลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 รวมทั้งสอดส่องดูแลให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติอย่างเข้มงวด

หนังสือสั่งการ	ข้อสั่งการ
	๓. ระดับจังหวัด ๑) พัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าด้วยเศรษฐกิจหมุนเวียนพร้อมจัดการระบบตลาดรองรับ โดยประสานให้หน่วยงานเอกชนรับซื้อไปไม่เพื่อทำปุ๋ยหมัก/อาหารสัตว์ต่อไป ๒) บังคับใช้กฎหมายลงโทษกับผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีหน่วยเคลื่อนที่เร็วเพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และมีศูนย์บริหารจัดการจัดการเผาของจังหวัดเพื่อร่วมบริหารจัดการและสั่งการ

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
 กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ
 โทร ๐๒ - ๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒